

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра політичних наук

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЕТНІЧНИЙ ПРОФАЙЛІНГ У ПОЛІТИЧНІЙ КОМУНІКАЦІЇ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма
«Політичні комунікації та публічна політика»
Спеціальність С2 Політологія
Галузь знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація
та міжнародні відносини»

Затверджено на засіданні
кафедри політичних наук
Протокол № 6 від 18.11.2025 р.

Завідувач кафедри

Монолатій І. С.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Етнічний профайлінг у політичній комунікації
Викладач (-і)	Монолатій Іван Сергійович
Контактний телефон викладача	+380955826111
Е-mail викладача	ivan.monolatii@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредитів ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	середа 15.00
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Предметом вивчення навчальної дисципліни «Етнічний профайлінг у політичній комунікації» є сучасні концепції, теоретичні підходи та практичні моделі аналізу етнічної ідентичності, міжетнічних відносин і форм їхнього відображення у політичній та медійній комунікації. Особливий акцент робиться на дослідженні механізмів етнічного профайлінгу в системі політичної взаємодії між групами інтересів, інститутами громадянського суспільства та правоохоронними органами у США, Канаді, Європейському Союзі та Україні. Дисципліна охоплює проблематику впливу політичних, правових і комунікативних чинників на формування суспільних уявлень про етнічні спільноти, вивчення інституційних практик протидії дискримінації, а також особливості стратегій комунікації, спрямованих на зміцнення міжетнічної довіри, безпеки та демократичної взаємодії у поліетнічних суспільствах. Вивчення курсу «Етнічний профайлінг у політичній комунікації» передбачає засвоєння здобувачами освіти теоретичного матеріалу та формування практичних навичок щодо розуміння та використання знань про підходи до вивчення етнічних ідентичностей, механізмів формування етнічних стереотипів, моделей міжетнічної взаємодії, а також специфіки репрезентації етнічних груп у політичному дискурсі, медіа та публічній комунікації. Особливу увагу приділено аналізу політичної комунікації між групами інтересів, представниками громадянського суспільства та правоохоронними органами у США, Канаді, країнах Європейського Союзу та Україні. У цьому контексті розглядаються питання формування політик протидії дискримінації та етнічному профайлінгу, роль засобів масової інформації у конструюванні суспільних уявлень про етнічні групи, а також механізми взаємодії державних інституцій із громадськими ініціативами у сфері забезпечення рівності, безпеки та міжетнічної довіри. Курс спрямований на вироблення у студентів здатності критично аналізувати практики комунікації між різними соціальними та етнічними групами, оцінювати ефективність політичних рішень у сфері етнічної політики та безпеки, а також застосовувати набуті знання у контексті сучасних міжнародних стандартів прав людини та демократичного врядування. <i>Лекційні заняття системно охоплюють увесь курс, допомагають здобувачам освіти</i>	

усвідомити його значення, обсяг і структуру, зміст окремих розділів і тем, надають змістовну, організаційну та методичну допомогу у самостійному їх вивченні, визначають найбільш складні теми та питання. Проведення *практичних та семінарських занять* має на меті надати здобувачам вищої освіти першого рівня навички практичного застосовування набутих під час лекцій теоретичних знань про поняття, зміст понять з царини політичної науки, етнічної історії, етнопсихології. *Самостійна робота* здобувачів освіти є невід’ємною складовою частиною навчального процесу. Основна мета самостійної роботи – засвоєння навчального матеріалу, передбаченого програмою курсу і не охопленого іншими видами занять – лекційними, семінарськими тощо. Самостійна робота здобувачів освіти сприяє розвитку критичного мислення, формуванню аналітичних умінь і навичок цілеспрямованої роботи з науковими джерелами, нормативно-правовими актами, аналітичними звітами, а також основною та допоміжною літературою з проблем етнічного профайлінгу та політичної комунікації. Вона передбачає опрацювання порівняльного матеріалу щодо практик комунікації між державними інституціями, правоохоронними органами, громадянським суспільством і групами інтересів у США, Канаді, країнах Європейського Союзу та Україні. На основі самостійного опрацювання студент має навчитися аналізувати й оцінювати прояви етнічних стереотипів, упереджень і комунікативних ризиків, формулювати власні висновки та пропозиції як теоретичного, так і прикладного характеру щодо підвищення ефективності міжетнічної комунікації. Опанувавши курс, здобувачі вищої освіти повинні вміти застосовувати теоретичні знання у практичній діяльності, користуватися понятійно-категоріальним апаратом політичної науки, розуміти природу та джерела етнічних ідентичностей і стереотипів, орієнтуватися в міжнародних і національних підходах до протидії дискримінації, а також демонструвати знання міждисциплінарних аспектів (політичних, культурних, соціальних і правових) розвитку поліетнічних суспільств.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Етнічний профайлінг у політичній комунікації» є формування у здобувачів вищої освіти здатності розв’язувати складні задачі і проблеми, пов’язані з аналізом, інтерпретацією та прогнозуванням процесів міжетнічної комунікації в умовах сучасного політичного та медійного середовища. Курс спрямований на розвиток умінь виявляти та оцінювати прояви етнічного профайлінгу у політичній риториці, діяльності державних інституцій і правоохоронних органів, а також у взаємодії з громадянським суспільством. Важливим завданням є вироблення здатності застосовувати знання про міжнародні стандарти протидії дискримінації, аналізувати політичні стратегії різних держав (США, Канади, країн ЄС та України) у сфері етнічної політики, формувати власні пропозиції щодо удосконалення механізмів політичної комунікації, спрямованих на забезпечення рівності, безпеки та соціальної інтеграції у поліетнічних суспільствах.

Основними цілями вивчення дисципліни є формування теоретичних і практичних знань щодо сутності, форм і проявів етнічного профайлінгу, механізмів його впливу на політичну комунікацію, а також засвоєння методів аналізу міжетнічних відносин у контексті діяльності органів влади, правоохоронних структур, медіа та громадянського суспільства. Дисципліна покликана розвинути у здобувачів здатність критично оцінювати комунікативні практики, виявляти ризики дискримінації та упереджень, застосовувати порівняльний підхід до вивчення політик США, Канади, країн Європейського Союзу та України у сфері протидії етнічному профайлінгу, а також формувати навички побудови ефективної, етично виваженої та інклюзивної політичної комунікації.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність

ІК-1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній сфері, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов із застосуванням теорій та методів політичної науки.

Загальні компетентності

ЗК-01. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК-06. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-08. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК-03. Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.

СК-05. Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

СК-06. Здатність аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

Предметні результати навчання

ПРН-06. Знати свої права та обов'язки як члена демократичного суспільства та використовувати їх у професійній діяльності.

ПРН-10. Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.

ПРН-12. Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

ПРН-13. Вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Лекції	10
семінарські заняття / практичні / лабораторні	20
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
3	С2 Політологія	2	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	семі- нарські заняття	сам. роб.

Тема 1. Етнічний та расовий профайлінг: контекст і визначення.	2	4	12
Тема 2. Проблеми етнічного та расового характеру в політичній комунікації.	2	4	12
Тема 3. Мультикультурні громади і стратегії збереження миру в різномірному суспільстві.	2	4	12
Тема 4. Етнічний профайлінг у Європейському Союзі.	2	4	12
Тема 5. Етнічний профайлінг в Україні.	2	4	12
ЗАГ:	10	20	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Структура розподілу балів у ході аудиторно-самостійної роботи студентів: 25 балів – (поточна робота) усні та письмові відповіді на семінарських заняттях. Підсумковий бал за семінарські заняття та самостійну роботу (5 балів) визначається на основі вираховування середнього арифметичного із всіх усних оцінок; 5 балів – контроль самостійної роботи; 20 балів – індивідуальна (самостійна) робота студентів 10 б. – написання і оформлення реферату, 10 б. – презентація у форматі PowerPoint на визначену тему. 50 балів – Модульна контрольна робота (письмові (тестові) завдання з курсу на останньому занятті.).		
Вимоги до письмових робіт	Написання письмової контрольної роботи є обов'язковим для виставлення підсумкової оцінки. У випадку, якщо здобувач освіти не написав контрольну роботу, він вважається таким, що не виконав усіх видів робіт, що передбачаються з даної дисципліни. Структура оцінювання відповідей на розгорнуті запитання: 25–1: відповідь складається із 1–2 речень, містить узагальнюючу інформацію про історичний період або одиничні конкретні факти. 49–26: відповідь не структурована, вступ і висновок відсутні; здобувач освіти демонструє знання окремих фактів, дат, подій, процесів, постатей або допускає значні помилки; не володіє інструментарієм політичної науки, термінами і поняттями; узагальнення відсутні. 69–50: відповідь структурована в рамках основної частини, не містить яскраво вираженого вступу чи висновку; здобувач розкриває політичний процес в рамках питання із значними пробілами та розривами; демонструє знання найбільш важливих фактів, дат, подій, процесів, постатей, допускає значні помилки; на задовільному рівні володіє термінами і поняттями політичної науки; у відповіді практично відсутні узагальнення або вони дуже фрагментарні. 89–70: відповідь структурована, містить або вступ або висновок; студент розкриває політичний процес в рамках конкретного питання із певними пробілами та розривами; демонструє знання значної кількості фактів, дат, подій, процесів, постатей, проте допускає окремі помилки; володіє хронологією, географією, термінами і поняттями; робить фрагментарні узагальнення, усвідомлює роль і значення конкретних подій. 100–90: відповідь детально структурована, містить вступ, основну		

	частину та висновок; студент повноцінно розкриває політичний процес в рамках конкретного питання; демонструє знання значної кількості конкретних фактів, дат, подій, процесів, постатей; на високому рівні володіє термінами і поняттями політичної науки; водночас робить узагальнення та висновки з питання, розуміє ширший контекст конкретних подій, усвідомлює їх роль і значення, демонструє володіння науковою літературою з теми. Вимоги до презентації по індивідуальній (самостійній) роботі: мінімальний обсяг – 20 слайдів; візуалізований характер, гармонійне поєднання зображень та тексту, наявність самостійно підготовлених схем і таблиць; всі елементи презентації мають бути підготовлені студентом самостійно, із дотриманням вимог академічної доброчесності. Індивідуальний проект – це письмовий виклад ідей опрацьованої літератури з теми, є результатом наукового дослідження, що написаний на основі критичного аналізу літератури, матеріалів інтернету та інших джерел, яке опрацьовує студент (ка).
Семінарські заняття	Відвідування та активна участь здобувачів освіти у роботі семінарських занять також є обов'язковою умовою успішного складання курсу. Пропонуються такі форми роботи на семінарських заняттях: виступ, озонування, рецензія, участь у дискусії. При цьому враховуватимуться лише логічно обґрунтовані виступи, альтернативна теза чи спростування поданої, а не фактична підтримка тези виступаючого, змістовне рецензування та коментар чи доповнення, що дійсно сприятиме розгляду проблеми. Виступи на семінарських заняттях оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки відповідно до стобальної шкали за такими критеріями: «відмінно» (100–90): здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок; «добре» (89–70): здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу; «задовільно» (69–50): здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю; «незадовільно» (49–1): здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Умови допуску до підсумкового контролю	Студент допускається до підсумкового контролю за умови відпрацювання усіх пропущених занять і негативних оцінок; виконання усіх передбачених форм роботи. Для отримання підсумкової оцінки протягом семестру студент зобов'язаний отримати як мінімум 26 б.
Підсумковий контроль	Рівень знань та успішності студентів передбачає виставлення підсумкової залікової оцінки. При поточному контролі оцінюються: систематичність роботи на практичних заняттях, рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах, активність при обговоренні питань, самостійне опрацювання тем, виконання індивідуальних завдань, контрольних (тестових) робіт. Підсумкова оцінка виставляється студенту в кінці семестру за результатами роботи на практичних заняттях, обговорення дискусійних питань, виконаних індивідуальних проектів та контрольних (тестових) завдань. Отримані «незадовільні» оцінки відпрацьовуються в обов'язковому порядку, але враховуються при додаванні оцінок і входять у загальну кількість балів.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: студент зобов'язаний добросовісно готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю, які виносяться на практичні заняття та самостійну роботу. вчасно виконати письмове завдання (підготовка реферату; виконати підсумковий тест у зазначений день. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Академічна доброчесність: Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та заліку заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв, планшету чи іншого мобільного пристрою під час опитування, виконання письмового завдання чи тестування є недопустимими та призводять до не зарахування результатів чи не складання тестування відповідно до Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Відвідування занять. При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), пропуски та спізнення без поважної причини, що передбачено Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Студенти мають можливість відпрацювати заняття, які було пропущено з поважних причин, а також отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до семінарських занять і письмових робіт, на консультаціях викладача кожної середи о 15.00.

Навчання за індивідуальним графіком: студенти, котрі навчаються за індивідуальним графіком, опрацьовують частину теоретичного матеріалу самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань. системі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua та виконанням усіх завдань відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за

індивідуальним графіком у Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Неформальна освіта: порядок перезарахування результатів неформальної освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів на платформах самоосвіти Prometheus, Ed Era, Coursera, Udemu, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів / тренінгів, тощо) регламентується Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти у Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Повторне вивчення дисципліни: студент, який не набрав 50 балів за відомістю №3, направляється на проходження курсу вдруге відповідно до Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS або відраховується з навчального закладу.

Наприкінці курсу студенти мають можливість надати відгуки та пропозиції щодо якості викладання дисципліни на сайті <https://d-learn.pnu.edu.ua>

8. Рекомендована література

Література:

Основна

1. Андерсон Б. Уявлені спільноти. Міркування щодо походження й поширення націоналізму. Пер. з англ. В. Морозова. Київ: Критика, 2001. 272 с. https://chtyvo.org.ua/authors/Anderson_Benedict/Uiavleni_spilnoty/
2. Гантінгтон С. П. Протистояння цивілізацій та зміна світового порядку. Львів: Кальварія, 2006.
3. Гелнер Е. Нації та націоналізм; Націоналізм: Пер. з англ. Г. Касьянов. Київ: Таксон, 2003. 300 с. <https://surl.li/gjuvxx>
4. Гібернау М. Ідентичність націй. Пер. з англ. П. Таращук. Київ: Темпора, 2012. 304 с.
5. Злочини на ґрунті ненависті: новий кримінальний феномен світового суспільства; за заг. ред. Дж. Перліна. Львів: Астролябія, 2011. 524 с.
6. Націоналізм. Теорії нації та націоналізму від Йогана Фіхте до Ернеста Гелнера. Антологія. 2-ге вид.; упор. О. Проценко, В. Лісовий. Київ: Смолоскип, 2006. 683 с.
7. Проблематика етнічного профайлінгу в діяльності поліції. Аналіз сучасної західної літератури; за заг. ред. Дж. Перліна; наук. ред. О. А. Мартиненко, Ю. Л. Белоусов. Львів: Астролябія, 2011. 632 с.
8. Сміт Е. Д. Націоналізм: теорія, ідеологія, історія. Пер. з англ. Р. Фещенко. Київ: «К.І.С.», 2004. 170 с. <http://litopys.org.ua/smith/smt.htm>
9. Сміт Е. Д. Національна ідентичність. Пер. з англ. П. Таращук. Київ: Основи, 1994. 223 с. <http://litopys.org.ua/smith/smi.htm>
10. Сміт Е. Д. Культурні основи націй. Ієрархія, заповіт і республіка. Пер. з англ. П. Таращук. Київ: Темпора, 2010. 312 с. <http://litopys.org.ua/smith/smc.htm>

Допоміжна

11. Арон Р. Війна і мир між націями. Київ: Юніверс, 2000.
12. Бочковський О. І. Боротьба народів за національне визволення. Націологічні нариси // *Ольгерд Іполит Бочковський. Вибрані праці та документи*. Том II. Київ: Дух і Літера, 2018. С. 285-602.
13. Газоні Й. Чеснота націоналізму. Пер. з англ. О. Качала. Київ: Наш формат, 2025. 256 с.

14. Мак-Ніл В. Піднесення Заходу. Історія людської спільноти. Київ: Ніка-Центр, 2020. https://chtyvo.org.ua/authors/Mak-Nil_Viliam/Pidnesennia_Zakhodu_Istoriia_liudskoi_spilnoty_vyd_2011/
15. Етнічне (расове) профілювання у діяльності розвідки та контррозвідки держав Європейського Союзу та перспективи України // Україна – Європейський Союз: Формат розвитку відносин України та Європейського Союзу в контексті геополітичної турбулентності, російсько-української війни, електоральних практик і політичної участі меншості етнічних груп. Матеріали Х-ї Міжнародної науково-практичної конференції (м. Ужгород, 10–11 жовтня 2025 року). – Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2025. – С. 69–71.
16. Монолатій І., Мосора М. Міжнародна безпека: Навчально-методичний посібник для здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Політологія. Національна безпека», спеціальність С2 Політологія, галузь знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини». Івано-Франківськ: Карпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2025. 83 с. <https://lib-repo.pnu.edu.ua/handle/123456789/23678>
17. Парахонський Б., Яворська Г. Онтологія війни і миру: безпека, стратегія, смисл. Київ: НІСД, 2019. https://niss.gov.ua/sites/default/files/2019-07/Monografiya_Ontologiya_print.pdf
18. Талеб Н. Антикрихість. Про (не)вразливе у реальному житті. Київ: Наш формат, 2019. https://chtyvo.org.ua/authors/Taleb_Nasim_Nikolas/Antykrykhkist_Pro_nevrazlyve_u_realnomu_zhytti/
19. Хаас Р. Розхитаний світ. Зовнішня політика Америки і криза старого ладу. Київ: Основи, 2019.
20. Харарі Ю. Н. 21 урок для 21 століття. Київ: BookChef, 2018.

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті дистанційного навчання Карпатського національного університету імені Василя Стефаника
<https://d-learn.pnu.edu.ua/>

Викладач

Монолатій І. С.